

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Љубеновић, Бранислав, Милица
Датум и место рођења	14.05.1983. Ниш
Основне студије	
Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Грађевинско-архитектонски факултет
Студијски програм	Архитектура
Звање	дипломирани инжењер архитектуре
Година уписа	2002.
Година завршетка	2008.
Просечна оцена	9,23

ГРАЂЕВИНСКО-АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ
 НИШ

Датум: 22.12.2021

Оцена	Евој	Глас	Укупно
И	32/08	-	-

Магистарске студије, магистарске студије

Универзитет	
Факултет	
Студијски програм	
Звање	
Година уписа	
Година завршетка	
Просечна оцена	
Научна област	
Наслов завршног рада	

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Грађевинско-архитектонски факултет
Студијски програм	Архитектура
Година уписа	2009.
Остварен број ЕСПБ бодова	120
Просечна оцена	9,92

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	Плански оквир и смернице за развој малих градова у процесу демографског, просторног и функционалног опадања – пример Региона Јужне и Источне Србије
Име и презиме ментора, звање	Др Ивана Богдановић Протић, доцент
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	8/20-01-001/18-018, 15.01.2018.

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	415 (403 нумерисане стране)
Број поглавља	8
Број слика (шема, графикона)	121
Број табела	42
Број прилога	3

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Ljubenović, M., Mitković, P.: Using Structural Analysis to Identify Key Factors in the Future Development of the City of Niš, <i>Journal of Urban Planning and Development</i>, Vol. 144, No. 3, 2018, pp. 05018014-1 - 05018014-14, DOI: 10.1061/(ASCE)UP.1943-5444.0000460.</p> <p>У раду су анализирани фактори који утичу на развој града Ниша, који се налазе у процесу демографске, просторне и функционалне стагнације. Уз помоћ структурне анализе и матрице унакрних утицаја (MICMAC софтвер) утврђени су односи између ових фактора и извршена је њихова класификација. Идентификовани су кључни фактори који треба да се узму у обзир при усмеравању будућег развоја. Утврђено је да су политички и економски фактори најдоминантнији у развоју града, док су демографски и социјални фактори последице деловања других чиниоца. Користићене методе анализе могу да допринесу бољем разумевању међусобно повезаних процеса урбаног развоја и стварању информационе базе за истраживање нових политика развоја.</p>	M22
2	<p>Stojanović, M., Mitković, P., Mitković, M.: The scenario method in urban planning. <i>Facta universitatis-series: Architecture and Civil Engineering Series</i>, Vol. 12, No 1, 2014, ISSN 0354-4605, pp. 81 – 95, DOI: 10.2298/FUACE1401081S, UDC 711.4=111</p> <p>Тезања овог рада је да се укаже на то да је метод сценарија ефикасан алат за формирање замисли о неизвесној и комплексној будућности, разумевање фактора који обликују средину и превазилажење ограничења у размишљању у процесу урбаног планирања. Како опцијална планирања сценарија расте ване у пракси него на другим пољима постоји велика разноликост метода и процеса за израду сценарија. Из тог разлога се у раду врши систематизација постојећих приступа сценарија, како би се истакле предности ове методе и омогућило да се изаберу приступни сценарија који би највише одговарали у конкретном случају.</p>	M24
3	<p>Ljubenović, M., Bogdanović Protić, I., Mitković, P., Igić, M., Đekić, J.: Building resilience through creative strategies in small post-socialist shrinking towns, <i>Proceedings of 3rd International Conference on Urban Planning - ICUP 2020</i>, November 13, 2020, Faculty of Civil Engineering and Architecture of the University of Niš, Urban Planning Cluster, Niš, pp. 205-212. ISSN 2738-0548.</p> <p>Урбано опадање је постало уобичајен феномен у многим градовима широм света. Мали градови су нарочито погођени овим процесом. У Централној и Источној Европи услови њиховог развоја додатно су погоршани пост-социјалистичком транзицијом. Из тих разлога су неопходна комплексна планска решења како би се прилагодиле променљивој средини и пронашли опторму путању развоја. Анализом локалних стратешких приступа развијених у четири мала пост-социјалистичка града циљ рада је да утврди и разјасни како креативне стратегије могу да допринесу отпорности малих градова у опадању. Сви анализирани градови су успели да се прилагоде промени и поново осмисле путању будућег развоја.</p>	M33
4	<p>Ljubenović, M., Igić, M., Đekić, J., Bogdanović Protić, I., Momčilović Petronijević, A.: Specifics of dynamics of shrinking small towns in Serbia, <i>Conference Proceedings of 5th International Academic Conference on Places and Technologies</i>, pp. 879-887. Places & Technologies 2018, Belgrade, 2018, University of Belgrade - Faculty of Architecture, ISBN 978-86-7924-199-3.</p> <p>Карактеристике урбаног опадања осим од глобалних економских и демографских промена зависе и од контекстуалних фактора на националном и локалном нивоу. У складу са тим јављају се разлике у опсегу, трајању и брзини овог процеса. Како би се истражили различити обрасци урбаног опадања и узлога величине града у овом процесу у раду се врши поређење динамике урбаног опадања у Србији и Европи. Фокусе истраживања је на малим градовима, јер су у Србији популациони губици у њима више изражени, док већи градови имају стабилну популацију или расту. Тезања рада је да се испита утицај контекста на различите трендове и динамику урбаног опадања.</p>	M33
5	<p>Ljubenović, M., Bogdanović Protić, I., Mitković, M., Igić, M., Đekić, J.: Applicability of theoretical approaches of urban shrinkage to small towns, <i>Proceedings of 2nd International Conference on Urban Planning- ICUP 2018</i>, November 14-17, 2018, Faculty of Civil Engineering and Architecture of the University of Niš, Urban Planning Cluster, Niš, pp. 227-235. ISBN 978-86-88601-36-8.</p> <p>Урбано опадање је комплексан и вишедимензионалан процес због чега још увек не постоји јединствен теоријски приступ овом феномену. Теоријско разумевање урбаног опадања креће се од цикличних теорија урбаног развоја, преко различитих објашњења субурбанизације, промена у територијалној расподели рада и секундарне демографске транзиције до новијих објашњења ефеката глобализације. Ови приступи се могу примарно применити на велике градове, док су мали градови углавном запостављени у урбаним теоријама. Како је њихово опадање евидентно, овај рад разматра могућности примене теоријских приступа градовима у опадању за објашњење опадања малих градова. Поред наведених теорија узимају се у обзир и новији концепти периферализације и урбане еластичности.</p>	M33
6	<p>Ljubenović, M., Bogdanović Protić, I., Igić, M., Đekić, J., Mitković, M.: Indikatori urbanog opadanja malih gradova u Srbiji – primer Regiona Južne i Istočne Srbije, <i>Zbornik radova Građevinsko-arhitektonskog fakulteta</i>, Vol.33, 2018, ISSN 1452-2845, pp. 89-103.</p> <p>Урбано опадање је постало глобални феномен који се јавља као последица комплексних социјалних, економских и просторних промена. Поред глобалних процеса, на урбано опадање утичу контекст и услови развоја земље или региона у коме се јавља, па се и његове карактеристике разликују. Иако је овај феномен евидентан у Србији, он није довољно истражен, па је неопходно размотрити који су то индикатори овог процеса и како се манифестују у градовима Србије. На основу демографских анализа, популациони пад је у Србији најизраженији у малим градовима. Из тих разлога се у раду разматрају главни индикатори њиховог опадања на примеру Региона Јужне и Источне Србије.</p>	M52

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА **НЕ**

Кандидаткиња Милица Љубеновић поднела је захтев Грађевинско-архитектонском факултету Универзитета у Нишу, број 32/08 од 20.10.2020. године, за именовање Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације под називом „Плански оквир и смернице за развој малих градова у процесу демографског, просторног и функционалног опадања – пример Региона Јужне и Источне Србије“.

У складу са чланом 20. Правилника о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације (Гласник Универзитета у Нишу“, 4/2018) кандидаткиња је уз захтев поднела:

1. потребан број одштампаних и повезаних примерака докторске дисертације,
2. примерак докторске дисертације у PDF формату на диску, у складу са Одлуком о достављању докторских дисертација за репозиторијум Универзитета у Нишу („Гласник Универзитета у Нишу“ број 9/2015),
3. доказ да има најмање један рад, у којем је првопотписан аутор, објављен у часопису са SCI листе, односно SCIE листе, или припада категоријама M24, M51 и CUA1,
4. доказ да има рад, у којем је првопотписани аутор, објављен у часопису који издаје Универзитет у Нишу или факултет Универзитета у Нишу.

Узимајући у обзир досадашњи научно-истраживачки рад кандидаткиње Милице Љубеновић, а на основу увида и анализе поднетог захтева, као и услова предвиђених Законом о високом образовању, Статутом Универзитета, Правилником о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације и Статутом Грађевинско-архитектонског факултета у Нишу, Комисија констатује да кандидаткиња испуњава све предвиђене услове за оцену и одбрану докторске дисертације

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Дисертација је структурирана у осам поглавља.

У уводном поглављу образложен је општи контекст и научна оправданост истраживања, дефинисан је предмет истраживања, постављени циљеви и хипотезе, представљен методолошки поступак којим је спроведено истраживање и наведени очекивани резултати.

Друго поглавље успоставља теоријски оквир истраживања. Дефинишу се основне карактеристике и аспекти урбаног опадања. Узроци и развој овог процеса се разматрају на основу различитих теоријских гледишта из области економије, урбане социологије, демографије и мулти-дисциплинарних концепата. Посебно се разматрају карактеристике урбаног опадања малих градова у циљу идентификације специфичних проблема.

Треће поглавље поставља теоријску основу за планирање градова у опадању. На основу планских приступа урбаном опадању развијених у теорији и пракси, као и специфичности планирања малих градова, изводе се смернице за планирање и усмеравање развоја градова у опадању у општем контексту као и у контексту малих градова.

Четврто поглавље сужава контекст на пост-социјалистичке земље ради издвајања специфичности и идентификације образаца урбаног опадања малих пост-социјалистичких градова. Поред тога, анализирају се искуства планирања развоја пост-социјалистичких градова у опадању. У циљу бољег разумевања карактеристика процеса урбаног опадања и издвајања успешних планских иницијатива и мера, анализирају се појединачни примери малих пост-социјалистичких градова у опадању. На основу свега тога се развија концептуални модел урбаног опадања малих пост-социјалистичких градова и изводе препоруке за планирање њиховог развоја.

У петом поглављу се анализира урбано опадање малих градова у Србији. Након анализе генералних услова и карактеристика развоја градова у Србији и појаве и манифестације градова у опадању, полигон истраживања се усмерава на Регион Јужне и Источне Србије. На примеру овог региона детаљно се испитују фактори урбаног опадања малих градова како би се утврдили критеријуми за идентификацију овог феномена. Након тога је извршена типолошка класификација ради издвајања хомогених група малих градова у опадању чији би будући развој могао да се усмерава заједничким групама мера. Утврђивањем сличности и разлика малих градова у опадању у Србији и пост-социјалистичким земљама поставља се основа за критичку анализу могућности примене утврђених смерница планирања.

Шесто поглавље се бави анализом досадашњег начина планирања градова у Србији. Испитују се могућности и ограничења планског оквира у Србији да одговори на специфичне проблеме развоја малих градова у опадању. На основу претходно дефинисаних смерница за планирање малих градова у опадању дају се препоруке за унапређење планског оквира у Србији у циљу квалитетнијег развоја малих градова. Осим општих препорука, издвајају се и посебне препоруке за усмеравање развоја појединих група малих градова у опадању.

У седмом поглављу се добијена сазнања о процесу урбаног опадања потврђују на примерима малих градова (Алексинца, Беле Паланке, Књажевца и Мајданпека) као представницима сваког кластера и врши се провера могућности примене дефинисаних смерница за унапређење развоја кластера.

У осмом поглављу су дата закључна разматрања којима се сумирају остварени резултати истраживања. Закључци се изводе у односу на постављене хипотезе, питања и циљеве истраживања. Даје се преглед остварених доприноса, указује се на могућност шире примене добијених резултата и дају смернице за даља истраживања.

Уз основни текст приложен је и попис литературе, илустрација и табела, кратка биографија аутора и три прилога са додатним подацима о статистичкој и кластер анализи, што омогућава увид у комплетно истраживање.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Структура и садржај докторске дисертације постављени у фази пријаве тезе су реализовани, уз незнатне корекције назива и организације поглавља. Постављени циљеви из пријаве докторске дисертације су јасно и прецизно формулисани. Дефинисан је методолошки приступ за идентификацију и класификацију малих градова у опадању Србији. Поред тога дефинисане су и смернице за унапређење планског оквира неопходне за препознавање специфичности њиховог опадања и усмеравање развоја. Тиме је реализован основни циљ истраживања.

Поред основног, реализовани су и постављени потциљеви и задаци истраживања. Истраживање феномена урбаног опадања кроз глобални и пост-социјалистички контекст омогућило је да се издвоје специфични узроци и проблеми опадања малих градова и развије концептуални модел урбаног опадања малих пост-социјалистичких градова. Испитивање сличности и разлика опадања пост-социјалистичких и малих градова Србије пружило је основ за формирање планских смерница развоја малих градова Србије. На основу општих и пост-социјалистичких теоријских приступа као и практичних искустава планирања градова у опадању дефинисан је плански оквир који препознаје различите обрасце опадања малих градова и омогућава примену адекватних смерница.

Постављене хипотезе су потврђене валидном теоријском аргументацијом и резултатима емпиријских истраживања. Закључци дају јасне одговоре на све постављене циљеве. На основу добијених резултата истраживања и изведених закључака, Комисија констатује да су постављени циљеви докторске дисертације у потпуности испуњени.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Комисија сматра да докторска дисертација Милице Љубеновић представља оригиналан научни рад у ужој научној области урбанизма и просторног планирања. Научни допринос дисертације огледа се у дефинисању методолошког приступа за идентификацију и класификацију малих градова у опадању у Србији, чиме је показано како се критеријуми и индикатори урбаног опадања утврђени на глобалном нивоу могу прилагодити националним и локалним контекстуалним условима. Тиме је креиран аналитички приступ који се може применити за даља истраживања и идентификацију малих градова у опадању.

Посебан резултат истраживања представља издвајање специфичних узрока и проблема опадања малих градова који су у малој мери заступљени у истраживањима феномена урбаног опадања. Развојем концептуалног модела урбаног опадања малих пост-социјалистичких градова извршена је надоградња постојећих општих теоријских модела и концептуализација урбаног опадања.

Формирани концептуални модел усмеравања развоја малих пост-социјалистичких градова у опадању може се применити као помоћни алат у пракси планирања. Дефинисањем смерница за унапређење планског оквира у циљу примене адекватних стратегија и мера за развој малих градова у опадању у Србији постављена је теоријска и практична основа за усмеравање њиховог развоја. Поред тога, типолошком класификацијом малих градова Региона Јужне и Источне Србије и дефинисањем препорука за њихов развој показано је како се могу обликовати посебне програмске мере развоја одређених типова градова у опадању.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Кандидаткиња је исказала способност за самостално истраживања, препознавање проблема истраживања у сложеним процесима у урбаној средини, примену теоријских поставки, сповођењу критичке анализе и систематизацију постојећих достигнућа и сазнања у вези са предметом истраживања, адекватан одабир и коришћење научно-истраживачких метода и валидну интерпретацију добијених резултата. Конкретно истраживање представља резултат оригиналног и самосталног научно-истраживачког рада.

Дефинисани проблем је логично рашчлањен и обрађен, структура рада је јасна, а истраживање прегледно. Детаљним увидом у дисертацију оцењује се да кандидаткиња поседује потребно знање и способности за успешно бављење научним радом у области урбанизма и просторног планирања.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

На основу детаљног прегледа приложене докторске дисертације, Комисија закључује следеће:

- садржај дисертације одговара називу, дефинисаним циљевима и постављеним хипотезама,
- кандидаткиња поседује неопходно знање из области истраживања,
- приступ проблематици је актуелан, иновативан и подстицајан за даља истраживања,
- кандидаткиња је дала оригиналан научни допринос у области предложене теме, што је потврђено објављеним научним радовима и учешћима на научним скуповима,
- кандидаткиња је презентовала истраживање на адекватан начин.

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације позитивно оцењује докторску дисертацију Милице Љубеновић под називом „Плански оквир и смернице за развој малих градова у процесу демографског, просторног и функционалног опадања – пример Региона Јужне и Источне Србије“ и предлаже Наставно-научном већу Грађевинско-архитектонског факултета Универзитета у Нишу да донесе одлуку о усвајању извештаја о оцени докторске дисертације.

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовану Комисије

8/20-01-009/21-033

Датум именовања Комисије

01. 12. 2021. год.

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Др Љиљана Василевска, редовни професор	председник	
	Урбанизам и просторно планирање <small>(Ужа научна област)</small>	Грађевинско-архитектонски факултет Универзитета у Нишу <small>(Установа у којој је запослен)</small>	
2.	Др Ивана Богдановић Протић, доцент	ментор, члан	
	Урбанизам и просторно планирање <small>(Ужа научна област)</small>	Грађевинско-архитектонски факултет Универзитета у Нишу <small>(Установа у којој је запослен)</small>	
3.	Др Јелена Живковић, ванредни професор	члан	
	Урбанизам и просторно планирање <small>(Ужа научна област)</small>	Архитектонски факултет Универзитета у Београду <small>(Установа у којој је запослен)</small>	
2.	Др Александра Ђукић, редовни професор	члан	
	Урбанизам и просторно планирање <small>(Ужа научна област)</small>	Архитектонски факултет Универзитета у Београду <small>(Установа у којој је запослен)</small>	

Датум и место:

09. 12. 2021. год., Ниш